

**Uchwała Nr 160/XXXII/09
Rady Miejskiej w Szydłowcu
z dnia 29 stycznia 2009r.**

w sprawie uchwalenia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Szydłowiec”.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), oraz na podstawie Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Szydłowiec zatwierdzonego uchwałą Nr 186/XXIX/05 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 31 marca 2005 roku, Rada Miejska Szydłowcu uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szydłowiec” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały zleca się Burmistrzowi Szydłowca.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu poprzez zamieszczenie w Biuletynie informacji Publicznej Gminy Szydłowiec.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej

Józef Jarosiński

**Załącznik Nr 1
do uchwały Nr 160/XXXII/09
Rady Miejskiej w Szydłowcu
z dnia 29 stycznia 2009r.**

***PROGRAM USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
Z TERENU MIASTA I GMINY SZYDŁOWIEC***

Szydłowiec 2008

Spis treści:

1. Wstęp
2. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego
3. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest
4. Charakterystyka Miasta i Gminy Szydłowiec
5. Ilość i stan wyrobów zawierający azbest na terenie Miasta i Gminy Szydłowiec
6. Finansowe aspekty realizacji programu
7. Podsumowanie

Załączniki:

Nr 1 – Wykaz aktów prawnych

Nr 2 – Wykaz firm

Nr 3 – Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest

1. Wstęp

Azbest to grupa wielu minerałów, występujących w formie włóknistej. Nazwa ta dotyczy ogółu minerałów krzemionkowych tworzących włókna. Włókna azbestu cechują się nadzwyczajną wytrzymałością na rozciąganie, elastycznością i odpornością na działania czynników fizycznych i chemicznych. Produkty wykonane z azbestu są ognioodporne, kwasoodporne, odporne na korozję i mają właściwości dźwiękochłonne.

Na podstawie wykopalisk dokonanych w Finlandii stwierdzono, że azbest był stosowany już ok. 4500 lat temu. W Europie Południowej jest znany już od ponad 2500 lat. W XV-XIX wieku azbest dodawany był do różnych surowców w celu uzyskania knotów do świec, niepalnego papieru, skóry, wyrobów tekstylnych, płaszczy żołnierskich.

Dzięki unikalnym właściwościom, w kolejnych latach azbest był wykorzystywany jako surowiec do produkcji ponad 3000 wyrobów. Wykorzystywano go szczególnie w budownictwie jako: pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne. Ze względu na złe przewodnictwo ciepła i prądu był wykorzystywany jako materiał izolacyjny. Poza tym był stosowany do produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, a także produkcji farb, klejów, płytek podłogowych, smarów, pokostów, lepików, do filtrów w przemyśle piwowarskim i farmaceutycznym oraz wojskowych masek p/gazowych. Dzięki ogniotrwałości i izolacyjności termicznej stosowano go do wyrobu tkanin i farb ogniotrwałych. Chryzolit, który jest uznawany za mniej szkodliwy jest nadal stosowany w USA. Aktualnie azbest wykorzystuje się do produkcji silników rakietowych w amerykańskim programie wahadłowców kosmicznych oraz w przemyśle okrętowym.

W Polsce brak jest złóż azbestu. Azbest wykorzystywany do produkcji był w przeszłości importowany z byłego ZSRR i Kanady. W latach siedemdziesiątych XX wieku sprowadzano rocznie nawet ok. 100 tys. ton azbestu, z czego ok. 85 % wykorzystywano do produkcji pokryć dachowych i elewacji budynków. Pozostały azbest był stosowany do: produkcji rur azbestowo-cementowych (ilość szacuje się na około 600 tys. ton), w hutnictwie i przemyśle ceramicznym (ok. 60 tys. ton). Masę wyrobów małogabarytowych, będących w użyciu ocenia się na 100 tys. ton.

Azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Pył jaki powstaje podczas wydobycia i przerobu azbestu, a także podczas użytkowania wyrobów zawierających ten materiał, należy do bardzo niebezpiecznych

trucizn. W „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, który został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. został umieszczony zapis nakazujący usunięcie azbestu ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku.

Podstawowym celem programu jest oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest, wyeliminowanie spowodowanych azbestem negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski, a także sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko w terminie do 2032 r.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Szydłowiec określa zasady wspierania przedsięwzięć związanych z realizacją ogólnopolskiego programu na terenie gminy i stanowi realizację zadania zapisanego w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Szydłowiec.

Celem programu jest:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
 - wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych dla mieszkańców gminy spowodowanych azbestem
 - spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
1. stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
 2. pomoc mieszkańcom gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

2. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

•**Klasa I** obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu

używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe.

•**Klasa II** obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty azbestowo-cementowe „karo” stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich.

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Biologiczna agresywność pyłu azbestu zależy od stopnia penetracji i ilości włókien w dolnej części układu oddechowego. Wyroby azbestowe stwarzają zagrożenie dopiero wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Dochodzi do tego najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, a także wskutek naruszania struktury wyrobu.

Szkodliwość włókien azbestowych zależy od długości i średnicy włókien. Większe włókna są mniej szkodliwe, gdyż w większości zatrzymują się w górnych drogach oddechowych, skąd są usuwane przez rzęski. Włókna bardzo drobne są usuwane przez system odpornościowy. Najbardziej niebezpieczne dla organizmu ludzkiego są włókna o długości >5µm i średnicy <3 µm, przenikają one do dolnych dróg oddechowych, wbijają się w do płuca i w wyniku wieloletniego podrażnienia komórek wywołują nowotwory. Włókna takie powstają najczęściej podczas ścierania wykładzin hamulcowych i sprzęgłowych samochodów starszego typu.

Pojawienie się patologii będących następstwem ekspozycji na pył azbestu jest uzależnione od rodzaju ekspozycji. Ekspozycja może być: zawodowa, parazawodowa i środowiskowa. Różnią się one wielkością stężeń włókien, rozmiarami włókien, długością trwania narażenia, skutkami dla zdrowia i wielkością ryzyka wystąpienia nowotworów złośliwych. Narażenie zawodowe na pył może być przyczyną chorób takich jak:

- **pylica azbestowa (azbestoza)** – jest to śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej z obecnością ciałek lub włókien azbestowych. Ciężkość azbestozy zależy od kumulowanej dawki włókien azbestu i okresu jaki upłynął od pierwszego narażenia. Procesy zwłóknieniowe przebiegają bardzo wolno – objawy kliniczne pojawiają się najczęściej dopiero po 10 latach. Choroba ta przejawia się suchym, męczącym kaszlem, dusznością wysiłkową, bólami w klatce piersiowej oraz objawami nieżytu oskrzeli i rozedmy płuc.
- **zmiany opłucnowe** – występują już przy niewielkim narażeniu na włókna azbestowe. Mogą występować pod postacią blaszek, zgrubień i odczynów wysiękowych. Zgrubienia opłucnej towarzyszą zwykle procesom włóknienia sąsiadującej tkanki. Zmiany opłucnowe powodują ograniczenie funkcjonowania płuc, a także zwiększają ryzyko zachorowania na raka oskrzeli i międzybłoniaka opłucnej.
- **rak płuc** – to najpowszechniejszy nowotwór wywołany przez azbest. Azbestowe zmiany nowotworowe mają tendencję do umiejscowienia się w dolnej części płuca, w przeciwieństwie do innych nowotworów, które w większości umiejscawiają się w górnej części płuca. Ekspozycja na azbest powoduje powstawanie międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej. Choroba ta jest postępująca i prowadzi do śmierci. Okres rozwoju może wynosić nawet 25 – 40 lat, a śmierć następuje po dwóch latach od wystąpienia objawów. Nowotwór rozwija się najczęściej u osób zawodowo narażonych na kontakt z azbestem, a także u osób mieszkających w okolicach kopalni i zakładów przetwórstwa azbestu. Najczęściej raka płuc wywołuje azbest amfibolowy. Ilość wykrywanych tego typu nowotworów zwiększa się o około 10% rocznie.
- **międzybłoniak opłucnej** – jest to rzadko występujący nowotwór złośliwy. Jest to choroba trudna do zdiagnozowania, charakteryzująca się wysoką śmiertelnością oraz krótką przeżywalnością wynoszącą około jednego roku od momentu wystąpienia najczęstszych objawów klinicznych w postaci trudności oddechowych, bólów w klatce piersiowej, kaszlu, wysięku w jamie opłucnej. Nowotwór ten występuje najczęściej u osób powyżej 65 roku życia. W Polsce z powodu międzybłoniaka opłucnej umiera rocznie około 120 osób.

W ekspozycji parazawodowej i środowiskowej na pył azbestu głównym skutkiem jest międzybłoniak opłucnej i wzrost ryzyka raka płuca.

3. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Regulacje prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, począwszy od realizacji obowiązku dokonania przeglądu technicznego tych wyrobów do zdeponowania wytworzonych odpadów na składowisku, są zamieszczone w aktach prawnych które przedstawiono w **załączniku nr 1**.

Polskie prawodawstwo dopuszcza wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych budynkach, instalacjach lub urządzeniach do końca grudnia 2032 roku. W sposób szczegółowy określa również wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Podstawowe obowiązki organów samorządowych, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest, przedstawiono poniżej.

Obowiązki gminy:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest),
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właściciele i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest).

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,

- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójtowi gminy (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz aktualizacja informacji o :
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy,
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21

kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,

- złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz z dnia 2 kwietnia 2004 w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie oceny stanu wyrobów zawierających azbest na 2004r. Od tego też roku właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania marszałkowi województwa i wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, biorąc jednak pod uwagę obowiązki jakie postawiono przed wykonawcą, wnioskować należy, że tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot

korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

4. Charakterystyka miasta i gminy Szydłowiec

Gmina miejsko – wiejska Szydłowiec położona jest w południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie szydłowieckim. Sąsiaduje: od zachodu z Gminą Chlewiska, od północy z Gminą Wieniawa (powiat przysuski) i Wolanów (powiat radomski), od wschodu z Gminą Orońsko, Jastrząb i Mirów, od południa z gminami województwa świętokrzyskiego.

Gmina zajmuje powierzchnię 138 km² i podzielona jest na 22 sołectwa. Jest to gmina przemysłowo – rolnicza z rozwiniętą turystyką. W Szydłowcu są liczne, dobrze zachowane zabytki architektury (gotycki kościół, późnorenesansowy ratusz, renesansowy zamek).

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 7 (Gdańsk – Warszawa – Radom – Kraków – Chyżne) będąca częścią drogi międzynarodowej E – 77.

Użytki rolne stanowią ponad 54% (7528 ha), a lasy i grunty leśne 33% (4983 ha) ogólnej powierzchni gminy.

Gmina położona jest w obrębie północnej części mezozoicznego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich, wchodzącej w skład antyklinorium środkowopolskiego. Pod względem geomorfologicznym północna część gminy leży w zasięgu Równiny Radomskiej – jest to obszar przejściowy pomiędzy strefą wysoczyzny zlodowacenia środkowopolskiego, a wyżynami południowej Polski. Wzniesienie nad poziom morza kształtuje się w granicach 200 m. Południową część gminy zajmuje część Wzgórz Koneckich (Garb Gielniowski), charakteryzujących się licznymi pagórkami i garbami (wysokość w granicach 260 – 400 m n.p.m.). Garb Gielniowski przecinany jest licznymi dolinami rzecznyymi. Środkową część gminy zajmują Garby Szydłowieckie, są to wzgórza zbudowane z piaskowców liasowych, porozcinane obniżeniami i otoczone wałami, pagórkami oraz równinami.

Demografia

Obszar gminy Szydłowiec zamieszkuje (stan na 2007 rok) 19389 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 147 osób/km² (dla powiatu szydłowieckiego – 88 osób/km², a dla województwa mazowieckiego – 143 osoby/km²).

Dane statystyczne dotyczące demografii i mieszkalnictwa przedstawiają poniższe zestawienia:

Liczba mieszkańców gminy w latach 2004–2007:

Rok	2004	2005	2006	2007
Szydłowiec	19 560	19 572	19 474	19 389

* wg danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie

Z analizy danych statystycznych dotyczących liczby mieszkańców w latach 2004 – 2007 wynika, że w gminie Szydłowiec następuje spadek liczby ludności.

Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach (stan na 2007 rok):

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności
1	Barak	219
2	Chustki	411
3	Ciehostowice	895
4	Długosz	79
5	Hucisko	210
6	Jankowice,	199
7	Korzyce	113
8	Krzcięcin	83
9	Łazy	404
10	Majdów	606
11	Marywil,	20
12	Mszadla	4
13	Omięcin	147
14	Rybianka	112
15	Sadek	971
16	Szydłówek	742
17	Świerczek	337
18	Świniów	72
19	Wilcza Wola	134
20	Wola Korzeniowska	468
21	Wysocko	167
22	Wysoka	172
23	Zastronie	253
24	Zdziechów	578
	RAZEM	7396

*wg danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu

Korzystnymi cechami demograficznymi są:

- korzystna struktura wiekowa ludności: wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym (64% ogółu), 22% osób w wieku przedprodukcyjnym i 14% w wieku poprodukcyjnym (wg Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2007r.)
- wyrównany współczynnik feminizacji (kobiety stanowią 50,7% całej populacji),
- utrzymujący się dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego.

Niekorzystne trendy w procesach demograficznych to:

- ujemne saldo migracji, wynikające głównie z trudnej sytuacji na rynku pracy,
- spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa,

Sfera społeczna

Instytucje sfery społecznej działające na terenie gminy zapewniają świadczenie usług dla ludności w podstawowym zakresie. Socjalne potrzeby ludności zaspokajają m.in. Przychodnia Rejonowa w Szydłowcu, Ośrodek Lekarza Rodzinnego w Szydłowcu, Wiejskie Ośrodki Zdrowia w Majdowie i Wysokiej. 7 szkół podstawowych, 2 gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, 2 przedszkola. Ponadto w Szydłowcu funkcjonują: Centrum Kształcenia Praktycznego, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szydłowiecki Ośrodek Kultury (SzOK) oraz biblioteka publiczna.

Ze specjalistycznych usług medycznych, szkół średnich itp. mieszkańcy mogą korzystać w pobliskich miastach.

Mieszkalnictwo

Jakość i komfort mieszkań na terenie gminy systematycznie się poprawia, wzrasta liczba mieszkań i ich standard.

Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Szydłowiec:

2005		2006		2007	
Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)
5 742	401 829	5 761	404 331	5 801	409 843

*wg danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu

Wg danych Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2007 wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych kształtują się następująco:

Przeciętna	Gmina Szydłowiec	Powiat Szydłowiecki	Województwo Mazowieckie
------------	------------------	---------------------	-------------------------

Liczba izb w 1 mieszkaniu	3,75	3,62	3,51
Osób w 1 mieszkaniu	3,34	3,32	2,72
Osób na 1 izbę	0,89	0,92	0,78
Powierzchnia użytkowa mieszkania (m ²)	70,2	71,2	67,5
Powierzchnia użytkowa na 1 osobę (m ²)	21,0	21,4	24,8

* wg Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2007

Rolnictwo

Gmina Szydłowiec posiada mało korzystne dla rozwoju produkcji rolnej warunki glebowe (ok. 90% gleb to gleby kwaśne i bardzo kwaśne). 74% terenu stanowią gleby V i VI klasy. Tylko północna część gminy ma charakter rolniczy. Użytki rolne stanowią około 57 % powierzchni gminy. Produkcja rolna oparta jest na gruntach ornym średniej jakości, które należą głównie do kompleksów żytnich wszystkich klas, pszennych i zbożowo-pastewnych. Są to przede wszystkim gleby pseudobielicowe (przemyte) i brunatne wylugowane, rzadziej czarne, zdegradowane. W okolicach rzek występują gleby torfowe, mułowo-torfowe oraz madowe. Powierzchnia lasów wynosi 4913 ha, co stanowi około 35% powierzchni gminy.

Działalność pozarolnicza

W 2006 roku na terenie gminy działało 1841 podmiotów gospodarczych (bez prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne), z czego ponad 96% reprezentuje sektor prywatny.

Wśród ogółu podmiotów gospodarki narodowej dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – około 84% ogółu podmiotów. Z reguły są to małe firmy, które nie generują znaczącej liczby miejsc pracy.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej z terenu gminy według sekcji w 2006 roku (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne):

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarcze	w tym: osób fizycznych
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	43	-
przemysł	319	
w tym: przetwórczy	308	266
budownictwo	238	228
handel i naprawy	678	624
hotele i restauracje	56	48
transport, gospodarka magazynowa, łączność	74	71

pośrednictwo finansowe	55	46
obsługa nieruchomości i firm, nauka	152	110
Ogółem:	1841	1550

*wg Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2007

Podmioty gospodarki narodowej zaewidencjonowane w rejestrze REGON w 2006r.:

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2006</i>
Spółki handlowe	27
Spółki cywilne	110
Spółdzielnie	11
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	39
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarcze	1550

*wg Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2007

Środowisko przyrodnicze

Na terenie gminy Szydłowiec znajdują się obszary cenne przyrodniczo, podlegające ochronie:

- 10 pomników przyrody: dąb szypułkowy, dąb bezszypułkowy, buk zwyczajny (5 szt.), klon jawor (2 szt.) i klon zwyczajny,
- rezerваты przyrody „Cis A” o powierzchni 6,10 ha i „Cis B” o powierzchni 10,50 ha. Rezerваты reprezentują nie przekształcone przez człowieka drzewostany z udziałem cisa, wzbogacone bogatą i zróżnicowaną roślinnością zieloną;
- obiekty ekologiczne w północnej części gminy koło wsi Omięcín o łącznej powierzchni 2,87 ha,
- obszary krajobrazu chronionego w południowej części gminy („Lasy przysusko-szydłowieckie”),
- parki zabytkowe w mieście Szydłowiec (pow. 7,85 ha) i wsi Krzcięcin (pow. 16,25 ha).

Lasy są zasobem przyrody spełniającym funkcje ekologiczne, produkcyjne i społeczne. Głównym zagrożeniem lasów są zmiany środowiska przyrodniczego spowodowane działalnością człowieka: zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, zmiany stosunków wodnych, zaśmiecanie i pożary lasów, wzrost urbanizacji i uprzemysłowienia.

Hydrografia

Gmina położona jest w dorzeczu Radomki i Kamiennej. W rejonie Huciska ma początek największa rzeka gminy Korzeniówka (dopływ Szabasówki i Radomki). Południowa część gminy należy do dorzecza Oleśnicy – dopływu

Kamiennej. Na obszarze gminy występują także niewielkie strumienie i okresowe lub stałe ciekły, często włączone w system rowów melioracyjnych. Długość rzek przepływających przez obszar gminy wynosi 27,8 km. Sieć hydrograficzną uzupełniają stawy pełniące różne funkcje. Teren gminy położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Szydłowiec”.

5. Ilość i stan wyrobów zawierający azbest na terenie Miasta i Gminy Szydłowiec

Na terenie Miasta i Gminy Szydłowiec dokonano inwentaryzacji (ankiety) wyrobów zawierających azbest. Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, zgłoszonych do Urzędu Miejskiego w Szydłowcu przez właścicieli i zarządców nieruchomości, określono ilości oraz miejsca występowania takich wyrobów na terenie miasta i gminy.

Zebrane informacje przedstawiono w poniższych tabelach.

Szacunkowe ilości azbestu w poszczególnych sołectwach:

L.p.	Nazwa miejscowości (sołectwa)	Ilość eternitu	
		m ²	Mg
1.	Chustki	10 860	173,76
2.	Ciechostowice	15 600	249,6
3.	Hucisko	8 190	131,04
4.	Jankowice	10 557	168,912
5.	Korzyce	7 344	117,504
6.	Krzcięcin	3 780	60,48
7.	Łazy	11 400	182,4
8.	Majdów	15 456	247,296
9.	Omięcín	12 331	197,296
10.	Rybianka	9 904	158,464
11.	Sadek	16 056	256,896
12.	Szydłówek I	5 900	94,4
13.	Szydłówek II	6 580	105,28
14.	Świerczek	8 960	143,36
15.	Świniów	2 808	44,928
16.	Wilcza Wola	4 296	68,736
17.	Wola Korzeniowa	9 849	157,584
18.	Barak	7 120	113,92
19.	Wysocko	7 452	119,232
20.	Wysoka	5 445	87,12
21.	Zastronie	8 784	140,544

22.	Zdziechów	9 560	152,96
	Razem:	198 232	3 171,712

*wg danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu – stan na listopad 2008r.

Szacunkowa ilość azbestu na terenie miasta Szydłowca:

L.p.	Nazwa miejscowości	Ilość eternitu	
		m2	Mg
1.	Miasto Szydłowiec	95 270	1 524,320

*wg danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu – stan na listopad 2008r.

Łącznie na terenie Miasta i Gminy Szydłowiec znajduje się 293 502 m² (4 696,032 Mg) płyt azbestowo-cementowych (eternitu).

W celu zakwalifikowania wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia stopnia pilności działań naprawczych, wykonano ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Do grupy I (wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) zakwalifikowano 0,7% pokryć dachowych, co stanowi około **182 Mg**, które muszą być usunięte w pierwszej kolejności.

6. Finansowe aspekty realizacji programu

Głównym źródłem finansowania unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych są środki własne Gminy, do których zalicza się także Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Źródłem finansowania likwidacji dzikich wysypisk śmieci zawierających azbest są środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, źródłem finansowania likwidacji azbestu u osób fizycznych są środki W.F.O.Ś i G.W. w formie dotacji oraz pożyczek.

Dotacje i kredyty krajowe

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 Nr 25, poz. 150 ze zm.) określa zasady funkcjonowania narodowego, wojewódzkich, powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Środki **gminnych funduszy** zgodnie z art. 406 wyżej wymienionej Ustawy przeznaczone są na:

- 1) edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju;
- 2) wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska;

- 3) wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła;
- 3a) wspomaganie systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku;
- 4) realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej;
- 5) przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków;
- 6) przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi;
- 7) przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza;
- 7a) przedsięwzięcia związane z ochroną wód;
- 8) profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska;
- 9) wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii;
- 9a) wspieranie działalności związanej z wytwarzaniem biokomponentów i biopaliw ciekłych,
- 10) wspieranie ekologicznych form transportu;
- 11) działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody;
- 12) inne zadania ustalone przez radę gminy, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Środki **powiatowych funduszy** przeznacza się na wspomaganie działalności wymienionej powyżej (w pkt 1-11), a także na:

- 1) prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy,

- 2) inne zadania ustalone przez radę powiatu, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Środki **Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** mogą być przeznaczone m.in. na wspomaganie działalności w zakresie:

- realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska,
- realizacji przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami,
- realizacji przedsięwzięć związanych z ochroną powierzchni ziemi.

W 2008 r. Gmina uzyskała dotacje z W.F.O.Ś. i G.W. w Warszawie na pokrycie kosztów zdjęcia, pakowania i utylizacji eternitu w kwocie 160 000 zł.

Fundusze Unii Europejskiej

Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) jest to dokument określający system wykorzystania oraz wdrażania funduszy unijnych:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Funduszu Spójności.

Cele Narodowej Strategii Spójności będą realizowane za pomocą Programów Operacyjnych oraz Regionalnych Programów Operacyjnych:

- a) Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej,
- b) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
- c) Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- d) Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka,
- e) Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- f) Program Operacyjny Pomoc Techniczna,
- g) 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – każde z szesnastu województw w latach 2007-2013 będzie realizowało własny program operacyjny, finansowany przez Europejski Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W programie założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest odbywać się będzie ze wsparciem finansowym ze środków publicznych – budżetu gminy. Wsparcie dotyczyć będzie sfinansowania kosztów: demontażu, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowo-cementowych.

Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków:

- Budżetu Gminy,
- Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Środków RPO,
- Środków z fundacji i funduszy wspierających działania z zakresu usuwania azbestu.

Przewiduje się gromadzenie środków przeznaczonych na realizację programu na koncie Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska – środki pozyskane od instytucji zewnętrznych oraz przeznaczone na ten cel w budżecie gminy Szydłowiec będą przekazywane mieszkańcom miasta i gminy spełniającym warunki zapisane w regulaminie dofinansowania. Burmistrz Szydłowca powoła komisję, której zadaniem będzie rozpatrywanie wniosków i ich ocena. Wnioski będą rozpatrywane w kolejności ich zgłoszenia aż do wyczerpania środków na dany rok kalendarzowy.

Wysokość udziału finansowego Gminy zależna będzie od możliwości finansowych w danym roku budżetowym oraz ilości składanych wniosków i corocznie będzie określana przez Radę Miejską. Szczegółowe warunki i procedury pomocy finansowej dla właścicieli, współwłaścicieli nieruchomości i wspólnot mieszkaniowych podejmujących się usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest zostaną określone w „Regulaminie udzielania dofinansowania”. Regulamin stanowi załącznik do niniejszego Programu.

Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia, przyjęto następujące jednostkowe koszty wykonania w/w usług:

Średni koszt demontażu 1 m² płyty azbestowo-cementowej – 12 zł

Średni koszt opakowania i transportu - 6 zł/Mg/km

Średni koszt składowania płyt – 500 zł/Mg

Przy powyższych założeniach koszt demontażu, transportu i składowania 1m² płyty azbestowo-cementowej wyniesie około 30 zł.

Na terenie miasta i gminy Szydłowiec znajduje się około 293 502 m² płyt azbestowych. Realizacja całego procesu usuwania azbestu potrwa do końca 2032 roku, więc średniorocznie powinno zostać usunięte około 13 tys. m² płyt azbestowych. W latach 2008-2013 przewiduje się usunięcie około 50 tys. m² azbestu znajdującego się na budynkach i budowlach.

Ogólny koszt usunięcia wyrobów azbestowo cementowych z terenu miasta i gminy Szydłowiec wyniesie:

$$293\ 502\ m^2 \times 30\ zł/ m^2 = 8805\ 060\ zł$$

Poniższa tabela przedstawia harmonogram rzeczowy programu

Harmonogram rzeczowy na lata 2008-2032

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji
1.	Zebranie informacji na temat wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Szydłowiec	2009
2.	Opracowanie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest” oraz „Regulaminu udzielania dofinansowania do poniesionych kosztów usuwania azbestu ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”	XI 2008
3.	Zorganizowanie spotkań z mieszkańcami, którzy zgłosili posiadanie wyrobów zawierających azbest, informacja na temat zarejestrowanych firm zajmujących się zdejmowaniem eternitu	2009
4.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest	2008 - 2032
5.	Realizacja „Programu...”	2009 - 2032
6.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	2009 – 2032
7.	Monitoring i ocena realizacji „Programu...” w ramach Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Szydłowiec	2009 - 2032

Ze względu na dość dużą skalę występowania wyrobów azbestowych na terenie gminy, władze samorządowe muszą podjąć starania o pozyskanie środków zewnętrznych oraz uwzględnić problem dofinansowania usuwania azbestu w corocznych budżetach Gminy - by zgodnie z „Krajowym programem usuwania azbestu...” do 31 grudnia 2032 r. całkowicie usunąć azbest z terenu miasta i gminy Szydłowiec.

O kolejności usuwania wyrobów azbestowych powinny decydować wyniki oceny stanu technicznego pokrycia dachowego.

Zakłada się, że właściciele nieruchomości uzyskają od Gminy dofinansowanie w wysokości 30 zł/m² zdemontowanych płyt cementowo-azbestowych. W tym przypadku na ww. zadanie w latach 2008-2032 należałoby zabezpieczyć kwotę **8 805 060 zł**, co rocznie daje kwotę około **370 000 zł**.

Budżet gminy nie jest w stanie samodzielnie sfinansować tego zadania – tempo realizacji programu zależne będzie od środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środki Unii Europejskiej i inne).

Przykładowo właściciel nieruchomości posiadający 150 m² pokrycia dachowego uzyska dofinansowanie:

$$150 \text{ m}^2 \times 30 \text{ zł/m}^2 = 4500 \text{ zł}$$

Właściciel nieruchomości pokryje koszty związane z zamontowaniem nowego pokrycia dachowego.

Sfinalizowanie zadania nastąpi po skompletowaniu odpowiednich dokumentów, tj. faktury za wykonaną usługę, dokumentu potwierdzającego zgłoszenie robót lub uzyskanie pozwolenia na budowę/rozbiórkę od Starosty Szydłowieckiego, karty przekazania odpadu oraz protokołu zdawczo-odbiorczego potwierdzającego realizację zadania (sporządzonego przez pracownika Urzędu Miejskiego w Szydłowcu).

Należy podkreślić, że podmioty prowadzące roboty demontażowe, transport i utylizację odpadów zawierających azbest, zgodnie z przepisami prawa, powinny posiadać odpowiednie pozwolenia. Mieszkańcy chcący usunąć odpady azbestowe mogą wybrać firmę, posiadającą zezwolenie na wykonywanie ww. prac. Wykaz firm posiadających decyzję w sprawie zatwierdzenia programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest powstającymi w wyniku przeprowadzanych prac remontowo – budowlanych na terenie powiatu szydłowieckiego znajduje się w **załączniku nr 2**.

7. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym

jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urzędzeń zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH
regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi
azbest

USTAWY

1. **Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane** (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.)
2. **Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest** (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, ze zm.)
3. **Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych** (Dz. U. Nr 11, poz. 84, ze zm.).
4. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach** (Dz. U. z 2007r. Nr 39, poz. 251 ze zm.).
5. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.)
6. **Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw** (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, ze zm.)
7. **Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych** (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 ze zm.).

ROZPORZĄDZENIA:

1. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r. w sprawie katalogu odpadów** (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
2. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2007r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych** (Dz. U. 2007 Nr 101, poz. 686),

3. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególnie zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439),**
4. **Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595),**
5. **Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833),**
6. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003 r. Nr 1, poz. 12),**
7. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858),**
8. **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986),**
9. **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011 ze zm.),**
10. **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126),**
11. **Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876),**
12. **Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest**

(Dz. U. Nr 71 poz. 649),

- 13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573),**
- 14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61 poz. 549),**
- 15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005r. sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553),**
- 16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).**

ZARZĄDZENIA:

Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231).

WYKAZ FIRM

**zajmujących się na terenie Powiatu Szydłowieckiego demontażem
pokryć dachowych i elementów izolacyjnych zawierających azbest –
(wg danych Starostwa Powiatowego w Szydłowcu)**

- 1. Zakład Remontowo Budowlany Z. Karolczak**
ul. Przełajowa 10/56, 94-044 Łódź .
- 2. Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych
Termoeksport**
00-515 Warszawa, ul. Żurawia 24/7
- 3. ALGADER HOFMAN Spółka z o. o.,**
Warszawa, ul. Wólczyńska 133
- 4. Firma Montażowo-Uslugowa Makowski Rafał**
26-505 Orońsko, ul. Brandta 48,
tel. (048) 618-44-49.
- 5. Zakład Usługowo-Handlowy „Michał”**
Michałkiewicz Sławomir,
26-500 Szydłowiec, ul. Wschodnia 43,
tel. (048) 617-53-99.
- 6. Chempol Sp. z o.o.**
Dobrów 8, 28-142 Tuczępy.
- 7. Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ sp. z o. o.**
Reguły, ul. Graniczna 6, 05-816 Michałowice.
- 8. „GAJAWI” P.P.H.U Gabriel Rogut**
90-533 Łódź, ul. Kopernika 56/60
- 9. Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe „JUKO”**
Jerzy Szczukocki,
ul. 1-go Maja 25, 97-300 Piotrków Trybunalski,
tel. (044) 732-69-63.
- 10. Zakład Remontowo-Budowlany „AMBROŻY” Sp. j.**
Wiesława Śliwińska, Kazimierz Ambroży,
03-982 Warszawa, ul. Meissnera 1/3 lok. 222,
tel. (022) 831-07-64.

- 11. Hydrogeotechnika Sp. z o. o.**
ul. Ściegiennego 262 A, 25-116 Kielce,
tel. (041) 348-06-60.
- 12. RAMID-Miroslaw Dec,**
ul. A. Kowalskiego 1/54, 03-288 Warszawa,
tel. (022) 674-48-58, 509-199-917.
- 13. PPHU PLASTIMET-PANORAMA Sp. z o.o.**
05-084 Leszno, ul. Fabryczna 9.
- 14. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe
Abba-Ekomed Sp. z o. o.**
ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń,
tel. (056) 651-44-25, 654-86-70.
- 15. „ALBEKO” Sieger Sp.J.**
Kotowy, 87-510 Skrwilno,
tel. (054) 280-02-88.
- 16. Transport-Metalurgia Sp. z o. o.**
97-500 Radomsko, ul. Reymonta 62,
tel. (044) 685-41-35, 685-42-90.
- 17. Firma Handlowo-Uslugowa „WIKI”**
Agnieszka Majda,
ul. Sobieszowska 10 A, 58-560 Jelenia Góra,
tel. (022) 668-51-99, 509 668 539.
- 18. Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Budowlanych „WOD-BUD” Sp. z o. o.**
23-200 Kraśnik, ul. Piłsudskiego 14,
tel. (081) 825-26-05, 825-24-76.
- 19. „KAN-POL” P. P.H. U. Iwona Łosiewicz**
ul. Storczykowa 30, 20-143 Lublin,
tel. (081) 534-31-15, 506 181 850.
- 20. Usługi Remontowo-Budowlane**
Jan Lorek 26-706 Tczów,
tel. (048) 676-82-20.
- 21. PWNS „ALMAX” Sp. z o. o.**
ul. Wrocławska 3, 26-600 Radom,
tel. (048) 362-88-42.
- 22. Gea Serwis Sp. z o. o.**
ul. gen. T. Kutrzeby 38, 05-082 Stare Babice,

tel.(022) 796-03-18, 501 256 024.

23. F.H.U. PROJEKT-BUD Edyta Psut

ul. Podwale 17, 00-252 Warszawa,
tel. (022) 831-76-88, 502 308 504, (044) 725-21-74.

24. Buck Recycling Sp. z o. o.

ul. Romana Maya 1, 61-371 Poznań,
tel. (061) 650-23-01.

25. Zakład Usług Produkcji i Handlu

inż. Jan Stanisław Górliński,
ul. Moniuszki 85, 06-200 Maków Mazowiecki,
tel. (029) 71-70-467, 606 640 377.

26. Spe-Bau Sp. z o. o. Specjalistyczne prace budowlane

53-401 Wrocław, ul. Mielecka 21/1,
tel. (071) 361 46 12.

27. Przedsiębiorstwo Projektowo-Wdrożeniowe „AWAT” Sp. z o. o.

ul. Kaliskiego 9, 01-476 Warszawa,
Tel. (022) 683-91-78, 683-92-48.

28. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe „EKO-MIX”

ul. Grabiszyńska 163, 50-950 Wrocław,
tel. (071) 332 41 61, 361-30-43 wew. 231.

29. POLONICA Sp. z o. o.

ul. 1 Maja 191, 25-655 Kielce,
tel. (041) 345-56-40.

30. Optima Recykling Sp. z o.o.

ul. Wschodnia 37,
26 - 500 Szydłowiec.

**WYKAZ SKŁADOWISK PRZYJMUJĄCYCH ODPADY
ZAWIERAJĄCE AZBEST (źródło: baza danych Ministerstwa Gospodarki)**

Województwo	Gmina	Miejscowość
dolnośląskie	Wałbrzych	Wałbrzych
dolnośląskie	Oława	Godzikowice
świętokrzyskie	Tuczępy	Dobrów
lubelskie	Poniatowa	Poniatowa Wieś
lubuskie	Gorzów Wielkopolski	Chróścik
małopolskie	Bolesław	Ujków Stary
małopolskie	Tarnów	Tarnów
mazowieckie	Sierpc	Rachocin
podkarpackie	Radymno	Młyny
podkarpackie	Pysznica	Pysznica
śląskie	Knurów	Knurów
śląskie	Świętochłowice	Świętochłowice
śląskie	Dąbrowa Górnicza	Dąbrowa Górnicza
zachodniopomorskie	Sianów	Sianów
warmińsko-mazurskie	Zalewo	Półwieś
wielkopolskie	Trzemeszno	Pasieka
wielkopolskie	Konin	Konin
zachodniopomorskie	Myślibórz	Dalsze
zachodniopomorskie	Marianowo	Marianowo
lubelskie	Kraśnik	Kraśnik
kujawsko-pomorskie	Pruszcz	Małociechowo
podlaskie	Miastkowo	Miastkowo
łódzkie	Radomsko	Jadwinówka
kujawsko-pomorskie	Włocławek	Włocławek
dolnośląskie	Żukowice	Głogów
łódzkie	Kleszczów	Bagno-Lubień
śląskie	Dąbrowa Górnicza	Dąbrowa Górnicza
pomorskie	Słupsk	Bierkowo